

Lepotica iz Južne Afrike

KROKOZMIJA JE STARA RASTLINA, KI SO JO VČASIH IMENOVALI TUDI MONBRECIIJA. VENDAR NE ENO NE DRUGO IME NIMATA USTREZNEGA PREVODA V SLOVENSKEM JEZIKU. MOGOČE SE ZARADI IMENA NI TOLIKO UVELJAVILA MED LJUBITELJI TRAJNIC, SAJ JO V VRTOVIH VIDIMO LE POREDKO, KLJUB TEMU DA JE ENA LEPŠIH RASTLIN POZNEGA POLETJA. KROKOZMIJA IZVIRA IZ JUŽNE AFRIKE IN JE NEPOGREŠLJIVA NA VRTHNI GREDI.

Krokozmijske (Crococsmia) so trajnice, ki poživijo pozno-poletne dneve. Cveteti začnejo v sredini ali proti

koncu avgusta. Na prvi pogled cvetovi in listi spominjajo na frezije ali gladiole, po daljšem opazovanju pa ugotovimo, da so to prav posebne trajnice.

Krokozmijske cvetijo dolgo, posamezni cvetovi se pojavijo še oktobra. Nanizani so v socvetjih na koncu stebel in so zelo živahnih barv – rdeči, rumeni in oranžni. Sorta z oranžnimi cvetovi je najbolj pogosta, najbolj trpežna oziroma odporna in se najhitreje širi. Po cvetenju se iz cvetov razvijejo okrogli plodovi, ki so nenadomestljivi v jesenskih šopkih. Lepi so tudi listi, ki so suličasti in spominjajo na liste sibirskih perunik

(*Iris sibirica*) in okrasnih trav. Tudi višina rasti je podobna kot pri sibirski peruniki – doseže namreč od 70 do 120 centimetrov. Krokozmijske imajo podzemne čebulaste gomolje. Včasih so mislili, da jih moramo jeseni pobrati iz zemlje, vendar to pri prezimno trdnih sortah ni potrebno. Zaradi čebulastih gomoljev lahko krokozmijske prodajajo tudi v vrečkah, podobno kot nekatere druge trajnice. Vendar so gojene v lončkih vsekakor bolj zanesljive in trpežne. Če za sajenje kupujemo gomolje v vrečki, jih moramo posaditi aprila, skupaj z dalijami, kamoli in drugimi, glede na gojitev podobni-

TRAJNICA MESECA: KROKOZMIJA

mi rastlinami. Tiste v lončkih lahko sadimo na gredo čez vse leto.

KJE IN KAKO RASTEJO

Pazimo, da jih sadimo v dobro vrtno zemljo, ki mora biti ravno prav vlažna, tako da voda pozimi ne zastaja. V težkih tleh, ki vsebujejo veliko ilovice, čebulasti gomolji pozimi pogosto zgnijejo. Krokozmijske sadimo na vrtno gredo na sonce skupaj z drugimi bogato cvetočimi trajnicami. V suhi zemlji, v bližini kakšnega zidu, ne bodo najbolje uspevale. Ustrezajo jim tudi polsenčne lege, kjer bodo lepo cvetele v družbi hortenzij. Sadimo jih od 25 do 30 centimetrov narazen.

Ko se rastlina sčasoma razraste, so njeni listi, ki se v vetru gibljejo podobno kot listi okrasnih trav in sibirskih perunik, in cvetovi še posebno lepi. V poznopopoludanski poletni svetlobi kar zažarijo na gredi. Omenila sem, da je sorta z oranžnimi cvetovi najbolj trpežna. Najbolj pa pritegne pozornost sorta 'Lucifer', o barvi katere veliko pove že samo ime. Je temno rdeča, zraste do 120 centimetrov in na gredi nikoli ne ostane neopažena. Posebno živahna je kombinacija rumenega rmana (*Achillea filipendulina* 'Parker's varietal') ali še bolje rudbekije (*Rudbeckia fulgida* 'Goldsturm') in temno rdeče krokozmijske.

**BESEDILO IN FOTOGRAFIJE
BERNARDA STRGAR**

1. KROKOZMIJE SO TRAJNICE, KI POŽIVIJO POZNOPOLETNE DNEVE. CVETETI ZAČNEJO V SREDINI ALI PROTI KONCU AVGUSTA. NA PRVI POGLED CVETOV IN LISTI SPOMINJAJO NA FREZIJE ALI GLADIOLJE.

2. OPEČNAT ZID JE LEPO OZADJE ZA CVETLIČNO GREDO, NA KATERI RASTEJO TRAJNICE IN SEZONSKO CVETJE Z ŽIVIMI BARVAMI CVETOV. V OZADJU, KJER SE NA ZIDU RAZRAŠČA BRŠLJAN, USPEVAJO TUDI KROKOZMIJE.

3. KROKOZMIJA V DRUŽBI OKRASNE TRAVE Z RDEČIMI LISTI, IMPERATA CYLINDRICA 'RED BARON'. ZANIMIVA KOMBINACIJA ORANŽNIH CVETOV IN RDEČIH LISTOV.

4. KROKOZMIJE RASTEJO TUDI V SUHIH IN ODCEDNIH TLEH POD GRMOVNICAMI IN DREVJEM. ŽARADI NIZKIH VEJ LOVORIKOVCA SO NA FOTOGRAFIJI BOLJ POGLELE RASTI.